

'Hoe zie jij je wereld?' Laat het me zien! biedt kopieerbladen met onderwerpen uit het alledaagse leven van kinderen, die ze op een creatieve manier beeldend moeten vormgeven. Het plezier in vormgeving en zelfexpressie is daarbij niet aan grenzen gebonden. Er zijn geen 'goede' of 'foute' oplossingen – het spannende is vooral hoe elk kind geheel individueel de opdracht uitvoert.

Daarbij kan het zijn eigen **belevingswereld** afbeelden, maar ook steeds weer opnieuw bedenken. Zo gaat mama voor een muis op de stoel staan (p. 28), maar evengoed ook om een heel andere reden. Een nieuw slakkenhuis (p. 37) is ook hoekig of ziet er als een echt huis uit.

De afbeeldingen **stimuleren** om over ervaringen, belevenissen, over wensen, ideeën of meningen te **vertellen**. Uit een tekening ontstaan complete verhalen. Dat gebeurt door het kleuren en tekenen, maar ook door mondeling of schriftelijk vertellen. Dit motiveert de kinderen en bevordert de **individuele vaardigheden**.

Ondanks dezelfde voorbeelden krijgt elke tekening iets eigens, omdat het kind geen 'opdracht uitvoert', maar het eindproduct zelf bedenkt. Zo gaat het minder om een concreet thema, maar veel meer om stimulering en impulsen voor de **creativiteit**.

De opdrachten bieden verschillende mogelijkheden om te gebruiken bij de expressievakken, in het taalonderwijs en bij wereldoriëntatie.

In het **tekenonderwijs** worden problemen als figuratief tekenen, grafische structuren en kleuren behandeld.

Bij het **expressieonderwijs** staan bij een thema als 'Chocoladereep' (p. 30) ontwerpaspecten (grafische techniek en kleuren) op de voorgrond, het past ook bij wereldoriëntatie bij een thema als 'Reclame'. Bij het verwerken van de opdrachten gaat het om het creatief aanvullen ('Bij de kapper', p. 33), verwerken en vermommen ('Feest', p. 22/23), reproductief afbeelden en weergeven ('Blik uit het raam', p. 25), en een volgende keer staat het construeren ('Een gedenkteken', p. 45) op de voorgrond. Bij de onderwerpen als 'Wat fotograferen die mensen?' (p. 41) of 'Wat is hier te koop?' (p. 29) laten de kinderen hun fantasie volledig de vrije loop.

Bij lessen **taalvaardigheid** stimuleert u het mondeling en schriftelijk vertellen, omdat de kinderen op weg naar het idee voor een tekening automatisch hun gedachten moeten ordenen. De voorbeelden zijn evengoed geheel vrij en **vakoverstijgend** in te zetten.

Nooit beperken de opdrachten zich tot een creativiteitsremmend alleen maar 'inkleuren'.

De **techniek** is vrij te kiezen; de kinderen kunnen zowel met kleurpotloden als met viltstiften of waskrijt en zelfs met verf werken. Voor dikke stiften of het schilderen met verf is het aan te bevelen de voorbeelden op stevig karton in A3-formaat te kopiëren.

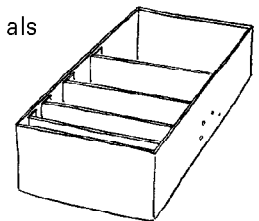
Toepassingsmogelijkheden

De kopieerbladen zijn op vele manieren toepasbaar.

Vrije opdrachten

- ▶ Een **vrije-opdrachtenmap** voor de klas: maak een keuze uit de opdrachten en presenteer die in een ordner of kaartenbak, die de leerlingen in vrije (onderwijs)uren kunnen gebruiken.

De tekenresultaten kunnen als verzamelalbum worden ingebonden. Dit toont dan moment-opnamen uit een bepaalde levensfase van het kind.

- ▶ Een **thematisch geordende map** voor beginnende leerlingen of nieuw samengestelde groepen: stel voor elk kind een map met themabladen samen, aan de hand waarvan het andere kinderen beter kan leren kennen (lievelingsdier, -ster en -beroep, beste vriend, etc.). Er kan elke week een blad behandeld en opgehangen worden. Gezamenlijk wordt over de resultaten gesproken.

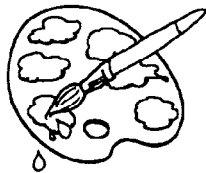

Expressievakken

- ▷ Bied verschillende kopieerbladen aan voor bepaalde **technieken**. Bij 'Deken met patronen en kleuren' (p. 35) bewerkt elk kind een deken met zowel grafische structuren, als met de techniek 'kleuren' (kleurverloop, contrast).
- ▷ Overbrug de tijd tussen twee thema's met een activiteit naar **vrije keuze**, die plezier geeft en de fantasie van het kind prikkelt – bijvoorbeeld voor kinderen die met het thema klaar zijn.

Taalonderwijs

- ▷ Gebruik de tekeningen van de kinderen als aanleiding tot schrijven of vertellen van hun **ervaringen**.

Wat hebben ze gekleurd of getekend? En waarom? Wat is er gebeurd en hoe gaat het verhaal verder? Welke soortgelijke gebeurtenissen hebben de kinderen al eens meegemaakt? Met behulp van de werkbladen vertellen de kinderen over hun eigen ideeën en wensen. Dat kan mondeling (bijv. in een kring) of schriftelijk (bijv. in een verhalenbundel) gebeuren.

- ▷ Met behulp van de **beeldverhalen** (p. 46-48) oefenen de kinderen gebeurtenissen in de tekeningen te ontdekken en weer te geven. Tegelijkertijd blijft hier echter ook de vrije ruimte om een eigen verhaal te vertellen aanwezig.
- ▷ De afbeeldingen zijn geschikt om ze bij **thema-onderwijs** te gebruiken.

Invaluren

Verder zijn de werkbladen ook voor invaluren heel geschikt. Gebruik een van de hierboven beschreven ideeën of bied bijvoorbeeld verschillende kinderen een ander thema aan en laat de kinderen na het resultaat over hun tekeningen vertellen.

Resultaten bespreken

Onafhankelijk van de toepassingsmogelijkheden – aan het eind geeft het de kinderen altijd plezier de verschillende resultaten te **bekijken** en te **vergelijken**. Bij een dergelijke reflectie worden ervaringen en belevenissen uitgewisseld. Het gaat echter altijd om **respect** voor de kinderen en hun werk. Daarom moet hen de mogelijkheid worden geboden, om hun resultaten te kunnen presenteren en moet er spaarzaam om gegaan worden met kritiek, om de fantasie van de kinderen niet te beperken.

Als je een gesprek met de hele klas te veel vindt, verdeel dan werkbladen in groepjes van vier á vijf kinderen. Om te beginnen werkt ieder voor zich. Vervolgens vorm je **kleinere gespreksgroepen** met de kinderen, die aan hetzelfde thema hebben gewerkt. Als de kinderen teksten bij hun tekeningen hebben geschreven, dan bespreek je deze met elkaar.

De bij de expressievakken gebruikte bladen met concrete vormgevingsproblemen bespreek je in kleine groepen of in een grote groep. Laat alle tekeningen in een kring neerleggen en geef de kinderen de mogelijkheid de tekeningen dan naar verschillende criteria te ordenen en te bespreken.

Er zijn natuurlijk nog talrijke andere toepassingsmogelijkheden denkbaar – geef je fantasie de vrije loop!

Vorbereidende oefeningen

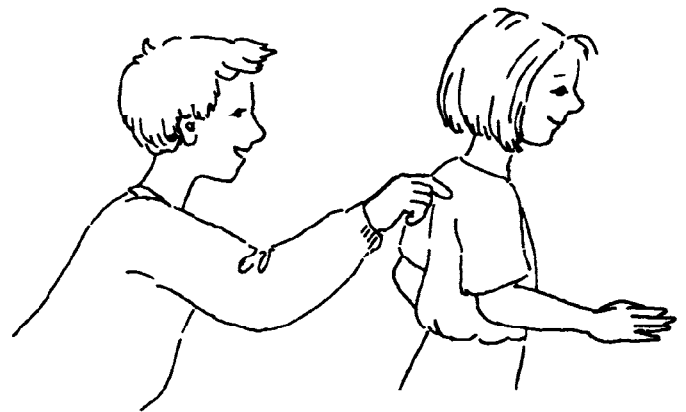
De meeste kinderen kunnen nauwelijks wachten om te mogen tekenen of schilderen, zodra ze met een nieuw werkblad aan de slag mogen. In de meeste gevallen sleept hun enthousiasme zelfs kinderen mee, die wat terughoudender zijn. Om kinderen te motiveren, is het mogelijk de volgende eenvoudige oefeningen (of soortgelijke activiteiten) te gebruiken.

▷ 'Vrolijk verder tekenen'

Een spel voor telkens drie kinderen: een blad papier in A4-formaat wordt in drieën gevouwen (als een brief). Nu moet een grappig figuur ontstaan. Daarvoor tekent het eerste kind – voor de andere twee niet zichtbaar – het hoofd van een wezen. Het kan een mens of een dier zijn. De beide lijnen van de hals trekt het door op de andere kant. Nu krijgt het tweede kind het vel papier zodanig, dat het alleen de halslijnen ziet, en niet de omgevouwen tekening. Het tweede kind tekent nu het bovenlichaam tot de heupen. Weer kan het een mens of een dier zijn. De heuplijnen worden eveneens een beetje verlengd, zodat ze op het derde vouwdeel te zien zijn. Het derde kind ziet nu alleen de heuplijnen en tekent nu het onderlichaam erbij. Aan het eind wordt de tekening opengevouwen. Meestal valt er dan veel te lachen! Bij de volgende ronde tekent een ander kind het hoofd. De kinderen rouleren, zodat ieder een keer elk onderdeel kan tekenen.

▷ 'Voel jij, wat ik teken?'

Een spel voor telkens twee kinderen: twee kinderen zitten achter elkaar. Het achterste kind tekent bij het voorste kind iets met de vinger op de rug, dat dit nu op papier overneemt. Vervolgens wordt er vergeleken. De kinderen kunnen bijvoorbeeld onderling uitwisselen, welke kleur het getekende object in hun verbeelding had.

▷ 'Met de vingers zien'

Individuele activiteit: elk kind krijgt een zakje met een eenvoudig voorwerp erin (vlakgom, knikker, slakkenhuis, klok, liniaal, blad, eikel, kastanje, pop, teddy, enz.), dat het blind betast en dan afbeeldt. Aan het eind kan er worden vergeleken.

En nu veel plezier bij het tekenen!